

Efter retsplejelovens § 136, stk. 1, kan en advokat under retssager som udgangspunkt kun give møde ved en anden, såfremt denne er advokat og berettiget til at give møde for vedkommende ret. Retsplejelovens § 136, stk. 2, bestemmer dog, at »uden for mundtlig forhandling i retssager kan en advokat møde for enhver ret ved sin autoriserede fuldmægtig eller en anden advokat«.

Det må efter retsplejelovens forarbejder lægges til grund, at begrebet »mundtlig forhandling« omfatter retsmøder, hvor der foregår en egentlig »plædering« (dvs. procedure), jf. Udkast til lov om domsmagtens, den offentlige anklagemyndigheds, politimyndighedens samt sagførervæsnets ordning (1899), motiverne sp. 76. Begrebet må således antages at omfatte domsforhandling og formentlig også mundtlig forhandling af kæremål og et særligt forberedende møde efter retsplejelovens § 355, jf. Gomard: Civilprocessen (4. udg. 1994), s. 151, note 52. Derimod kan begrebet næppe antages at omfatte retsmøder, hvor der alene skal foretages afhøringer, jf. H. Munch-Petersen: Den Danske Retspleje, 1. del (2. udg. 1923), s. 115.

En advokat med møderet for Højesteret vil derfor efter de gældende bestemmelser i retsplejeloven formentlig ikke være afskåret fra at lade sig repræsentere ved en anden advokat (uden møderet) eller en advokatfuldmægtig under afhøring ved en af Højesterets dommerfuldmægtige.

Justitsministeriet finder imidlertid, at alene advokater, som har møderet for Højesteret, bør kunne repræsentere parter under afhøringer, som forestås af en af Højesterets fuldmægtige. Det bemærkes i denne forbindelse, at Højesteret har anført, at det i almindelighed er mest hensigtsmæssigt, at afhøringer forestås af de advokater, der skal møde for Højesteret under domsforhandlingen, og at dette også er det sædvanlige i praksis.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (retsplejelovens § 2 b, stk. 2).

8. Behandling af retssager uden for retskredsen af lokalemæssige grunde

8.1. Indledning

Det har i forbindelse med omfattende straffesager med mange tiltalte vist sig, at en række byretter har få eller slet ingen retslokaler af en sådan størrelse, at de kan anvendes til afvikling af disse sager.

Justitsministeriet har på den baggrund i Frederikssund og Næstved indrettet særlige retssale til dette formål. Disse retssale har også kapacitet til at kunne benyttes til sager fra andre retskredse med lokaleproblemer.

Byretternes sædvanlige retslokaler kan ligeledes mangle nødvendige tekniske eller sikkerhedsmæssige faciliteter.

Der er imidlertid rejst spørgsmål om, hvorvidt de gældende regler i retsplejeloven indeholder den nødvendige hjemmel til, at retten kan sættes uden for retskredsen, hvis lokalemæssige grunde tilsiger dette.

Det foreslås derfor, at der i retsplejeloven skabes klar og utvetydig lovhjemmel for, at retten kan sættes uden for retskredsen i disse tilfælde.

Et notat med lovudkast om behandling af retssager uden for retskredsen af lokalemæssige grunde har været forelagt Retsplejerådet. Retsplejerådets udtalelse er optaget som bilag 2 til lovforslaget.

8.2. Gældende ret

Reglerne om værneting i straffesager findes i retsplejelovens §§ 694-709. Efter retsplejelovens § 696 finder domsforhandlingen i straffesager som hovedregel sted ved den ret, i hvis kreds handlingen er foretaget. I visse tilfælde kan domsforhandling ske ved sigtedes hjemting, jf. § 698.

Reglerne om værneting kan fraviges efter reglerne i retsplejelovens § 702. Ved lov nr. 1079 af 20. december 1995 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Fleksibel udnyttelse af domstolens ressourcer mv.) blev der i § 702 indsat et nyt stk. 2, hvorefter landsrettens præsident fik en udvidet adgang til at beslutte, at en sag skal behandles ved en anden byret end den, der følger af retsplejelovens værnetingsregler.

Bestemmelsen i § 702 angår flytning af en straffesag fra en byret til en anden af ressourcemæssige grunde, dvs. hvor der ikke er personaleressourcer til at behandle sagen ved det almindelige værneting. Bestemmelsen regulerer ikke spørgsmålet om, hvorvidt den byret, hvorunder sagen hører, kan afholde retsmøder (herunder navnlig domsforhandling) uden for det sædvanlige tingsted, herunder navnlig i en anden retskreds, hvis retten ikke har lokaler til at afvikle retssagen.

Efter retsplejelovens § 19, stk. 1, fastsætter Domstolsstyrelsen tingstederne for byretterne. Tingstederne har gennem årene ikke i alle tilfælde ligget i retskredsen. Der kan f.eks. henvises til, at retten i Ballerup fortsat har hovedtingsted på Blegdamsvej i København (Nørrebro).

Retsplejelovens § 11, der angår tingstedet i landsretssager, har følgende ordlyd:

»§11. Domsbehandling af landsretssager, i hvilke nævninger eller domsmænd skal medvirke, foregår dels på det sted, hvor landsretten har sit sæde, dels på andre af Domstolsstyrelsen dertil fastsatte steder i